

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 7714209689
Dátum vydania rozhodnutia: 27.09.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7714209689.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu mal. V. J., bývajúceho v B., B. XXX, zastúpeného zákonnou zástupkyňou - matkou F. J., bývajúcou v B., B. XXX, právne zastúpeného Mgr. Róbertom Kučerom, advokátom, so sídlom v Žiline, Okružná 39, proti žalovanej KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, zastúpenej JUDr. Félixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16 500,00 Eur, vedenom na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 20C/107/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/172/2015 z 28. apríla 2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovi priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej, v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplata sumy vo výške 16 500 Eur z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby (otca), ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode. Žalovaný bol v čase predmetnej dopravnej nehody poisťovateľom vozidla, ktoré viedol vodič, a ktorým bola spôsobená nehoda podľa zákona č. 381/2001Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

2. Okresný súd Michalovce (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 20C/107/2014-154 z 26. januára 2015 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 16 500 Eur a trovy konania na účet právneho zástupcu žalobcu v sume 1 812,83 Eur, do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

3. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom sp. zn. 6Co/172/2015, z 28. apríla 2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V odôvodnení rozsudku

uviedol, že sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov, chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, ktorého súčasťou je i právo na ochranu rodinného života. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie správne posúdil otázku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej, ktorá je poisťiteľom žalovaného v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalého obete smrtelnej dopravnej nehody, rovnako tiež s dôvodmi týkajúcimi sa určenia výšky nemajetkovej ujmy. Za neopodstatnenú považoval námietku premlčania práva vnesenú žalovanou, lebo k dopravnej nehode došlo 8. apríla 2009 a žaloba bola doručená súdu 5. apríla 2012. Povinnosť poisťovne zaplatiť žalobcom náhradu nemajetkovej ujmy vyplýva so zreteľom na zmysel a účel zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“), z ustanovení tohto zákona (§ 4 ods. 2 písm. a/ a § 15). Zdôraznil, že súčasťou škody spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy, ale aj nemajetkové ujmy, ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Povinnosť ich krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám prevádzkou motorového vozidla vyplýva z komunitárneho práva, preto je potrebné riešiť otázku vecnej pasívnej legitímácie poisťovne - žalovanej v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých v súlade s týmto právom. Poukázal pritom na rozhodnutia ESD C-22/12 vo veci Haasová a Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 474/2016 (i rozhodnutia, na ktoré toto rozhodnutie odkazuje, t. j. III. ÚS 646/2015 a I. ÚS 206/2015).

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, argumentujúc tým, že odvolací súd nesprávne interpretoval ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z., keď vyslovil záver o vecnej pasívnej legitímácii žalovanej a to z toho dôvodu, že pod toto ustanovenie nemožno subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy, za stratu blízkej osoby, ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode, nakoľko zo znenia tohto ustanovenia takáto možnosť nevyplýva. Uviedla, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky vecnej pasívnej legitímácie poisťovne (od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie) odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V súvislosti s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd pri svojom rozhodovaní odklonil, poukázala na rozhodnutia NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 z 20. apríla 2011, 3 Cdo 176/2012 z 26. septembra 2013, 8Cdo 219/2016 zo dňa 15. mája 2017, 4Cdo 139/2011 z 30. októbra 2012 a na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31. marca 2016. Navrhla, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu voči nej v celom rozsahu zamieta a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol ako procesne neprípustné, prípadne zamietať a žalobcovi priznať náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá C.s.p.) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

8. V zmysle § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1 V zmysle § 421 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od

vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

10. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

10.1. V civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podania dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie.

10.2. Dovolací súd zistil, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana sporu, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.). Dovoláním, ktoré spĺňa náležitosti stanovené zákonom (§ 428 C.s.p.) žalovaná napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správny rozsudok súdu prvej inštancie.

10.3. Toto dovolanie žalovanej posúdil dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 C.s.p.) a dospel k záveru, že dovolací dôvod, ktorý žalobkyňa uplatnila treba posúdiť podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., t. j. tým, že odvolací súd sa v právnej otázke, či je pasívne legitimovaná poisťovňa v spore o náhradu nemajetkovej ujmy, spočívajúcej zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. 1. Pri riešení nastolenej právnej otázky treba vychádzať z rozsudku ESD C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom ESD vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a dopnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a tiež Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (v zmysle hmotnej i nehmotnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa názoru ESD, ak vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v týchto prípadoch (dopravných nehôd) zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia.

11.2. Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, uviedol, že hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ďalej uviedol, že k záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z.

11.3. Na uvedené závery ESD a Ústavného súdu SR nadviazal Najvyšší súd SR v rozsudku sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017, v ktorom vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001

Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú.

11.4. K rovnakému záveru na základe právneho názoru vysloveného v rozsudku sp. zn. 6 M Cdo 1/2016 z 31. júla 2017 dospel najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach, a to sp. zn. 6Cdo 143/2017 z 27.2.2018 a sp. zn. 6 Cdo 206/2017 z 27.2.2018.

12. Na základe vyššie uvedeného, dovolací súd považuje označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017 za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 8Cdo 219/2016, 3Cdo 172/2012 a sp. zn. 3Cdo 301/2012, na ktoré poukazovala dovolateľka. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

13. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c) C. s. p. odmietol.

14. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP tak, že žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanej, v rozsahu 100%, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením.

15. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.